

nárok žalobní nemá nic společného s právem žalovaného disponovati se zbožím, vlastnický mu náleží.

Čís. 1952.

Zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., o dávce z majetku (přírůstku na majetku).

Ustanovením § 62, odstavec pátý, zákona o dávce z majetku a přírůstku na majetku není přejímateli nemovitosti **z a b r á n ě n o**, by neplnil bývalému jejímu majiteli dlužnou kupní cenu, třebaže ony dávky nebyly zapraveny nebo zajištěny; m ů ž e však odepřítí plnění, nebylo-li mu prokázáno číivějším majitelem, že dávky jsou zapraveny nebo zajištěny.

(Rozh. ze dne 31. října 1922, Rv I 554/22.)

Dne 22. ledna 1922 koupili žalovaní veřejní společníci od žalobce továrnu. Dle odstavce VIII d) trhov^é smlouvy měl zbytek kupní ceny 35.000 Kč, zajištěný na prodaných nemovitostech, ručiti kupitelům za to, že prodatel zapraví případnou dávku z přírůstku hodnoty. Kromě toho nebylo na kupní cenu zaplacen 25.000 Kč, jichž domáhal se proto prodatel žalobou, omeziv žalobní žádost na 18.226 Kč 71 h. Žalovaní namítli mimo jiné, že nemohou nedoplatek zapraviti, dokud není prokázáno, že žalobce zaplatil nebo zajistil dávku z majetku (přírůstku na majetku). Procesní soud prv^é stolice uznal žalované povinnými rukou společnou a nerozdílnou jednak složit 5.667 Kč 77 h na berním úřadě jako jistotu za žalobcovu dávku z majetku, jednak zaplatiti žalobci zbytek zažalované pohledávky (12.558 Kč 30 h), zjistiť dle přípisu berní správy, že 5.667 Kč 77 h zcela stačí k zajištění dávky z majetku. O d v o l a c í soud k odvolání žalovaných vyloučil jich solidární závazek, jinak rozsudek prv^ého soudu potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v d ů v o d e c h: Jest přisvědčiti prv^ému soudu, pokud uložil spolužalovaným, aby složili 5.667 Kč u berní správy. Především dlužno podotknouti, že zásadně proti takovému výroku nelze ničeho namítati. Neboť složení peněz u úřadu jest jako méně obsaženo v žádosti o zaplacení, není o tom pochybnosti, že složení u berní správy poskytuje při nejmenším tutáž jistotu, jako zadržení peněz žalovanými. Avšak i další námitky proti výroku prv^ého soudu jsou liché. V § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., stanoveno jest ovšem ručení příjemce nemovitosti za dávku z majetku a za daň z přírůstku až do výše zbytku kupní ceny a jest dále stanoveno, že přejímatel nemovitosti nesmí dříve zaplatiti bývalému majiteli, pokud není prokázáno, že dávka bývalého majitele je zapravena nebo jinak zajištěna. Jest také správn^o, že v kupní smlouvě bylo pouze stanoveno, že nedoplatek kupní ceny 35.000 Kč má ručiti za eventuelní dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti (zák. ze dne 23. září 1920, čís. 545 sb. z. a n.). Z toho nelze však souditi, že dávka z majetku a dávka z přírůstku na majetku nejsou dostatečně kryty a že jsou proto dle § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. žalovaní oprávněni, zadržeti nedoplatek kupní ceny 25.000 Kč o který jest žalováno, a konečně, že zpráva berní správy ze dne 3. října 1921 jest vadná, poněvadž berní správa při svém výpočtu měla na zřeteli pouze dávku z přírůstku.

růstku majetku. Neboť dle § 62 cit. zák. ručí zbytek kupní ceny z prodeje nemovitosti za dávku z majetku i za dávku z přírůstku na majetku po samém zákonu, při čemž jest lhostejno, zda ručení to nebylo smlouveno, čili nic. Právem mohlo se tedy jak při dotazu procesního soudu tak při zprávě berní správy míti za to, že na tyto dávky ručí i zbytek kupní ceny 35.000 Kč. Oznámila-li tedy berní správa, že částka 5.667 Kč 17 h vzhledem k tomu, že další zbytek kupní ceny 35.000 Kč, který za dávku z majetku a za dávku z přírůstku na majetku spoluručí, jest dle zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. dostatečnou jistotou, není příčiny k pochybnostem, poněvadž berní správa, jsouc jako zástupkyně berního eráru povolána, by dávala taková vysvětlení, při tom vycházela ze správných předpokladů a zpráva ta byla dána s výslovným poukazem na učiněný prozatimní výpočet dávek z majetku a z přírůstku na majetku. Námitka, že dle kupní smlouvy zbytek kupní ceny 35.000 Kč má ručiti za dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, že tedy tímto ustanovením jistota za dávku z majetku a za dávku z přírůstku na majetku byla ztenčena a že berní správa neměla při svém výpočtu zřetele na dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, jest vrátká. Neboť v zákoně ze dne 23. září 1920, čís. 545 sb. z. a n., kterým byla upravena dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, není obsaženo ustanovení podobné § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. Dle § 13 prv uvedeného zákona ručí za dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti prodávající strana a kupující jen a teprve tehdy, když dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti stala se u prodávajícího nedobytnou. Že tento případ nastal, nebylo ve sporu prokázáno.

Nejvyšší soud uznal žalované k jich dovolání povinnými zaplatiti žalobci 18.226 Kč 07 h, prokáže-li žalobce, že dávka z majetku a z přírůstku na majetku jest zapravena nebo jinak zajištěna.

Důvody:

Ve věci samé jest dovolání částečně odůvodněno. Odvolací soud necituje správně odstavec pátý § 62 zákona o dávkě z majetku a dávkě z přírůstku na majetku ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., uváděje, že v něm určeno jest ručení přejímatele nemovitosti za dávku z majetku a za dávku z přírůstku na majetku až do výše celého zbytku kupní ceny, a zároveň stanoveno, že přejímatel nemovitosti nesmí dříve zaplatiti bývalému majiteli, pokud uvedené dávky nejsou zaplacený nebo zajištěny. Zníť zmíněný odstavec § 62 tak, že věřitel (zcizitel nemovitosti) nemůže žádati plnění a dlužník (přejímatel nemovitosti) není povinen plniti, pokud není prokázáno, že dávka bývalého majitele jest zapravena nebo jinak zajištěna; platí-li dlužník bez takového průkazu, ručí za dávku bývalého majitele do výše vyplacené pohledávky. Z porovnání doslovu zákona a citace odvolacího soudu plyne, že odvolací soud jednak mylně předpokládá, že dlužník nesmí zaplatiti věřiteli, dokud dávky nejsou zapraveny nebo zajištěny; — jednak nevšímá si toho, že dlužník může odepřítí plnění, nebylo-li mu prokázáno, že dávky jsou zapraveny nebo zajištěny. Podati tento průkaz, náleží ovšem věřiteli, je muž také náleží, by zaplatil, po případě náležitě zajištěn dávky, chce-li, by mu nabyvatel nemovitosti zaplatil nedoplatek kupní ceny. Proto byl nemístným dotaz prvního soudu na berní

správu, zda by bylo vyhovčeno § 62 dotčeného zákona, kdyby žalovaní složili 30% zažalovaného pokud se týče omezeného peníže k soudu, neboť na žalovaných nelze požadovati, by platili nebo zajišťovali dávky, stihající žalobce. Nehledíc k tomu, nelze nepovšimnouti si toho, že dotaz byl také věcně nesprávným, ježto procesní soud se v něm zmiňuje o zajištění dávky z přírůstku hodnoty, o tuto však nejde, nýbrž o dávku z přírůstku na majetku vedle dávky z majetku. Bylo by snad lze namítati, že žalovaným musí býti lhostejno, zda po prukazu zajištění dávek zapraví celý nedoplatek kupní ceny, či zda složí část jeho k zajištění dávek a zapraví zbytek žalobci, a že se jim tedy neděje újma, když rozsudek vyzněl v tento smysl. Než, i kdyby byla námitka ta uznána za oprávněnou, nemohl by obstáti rozsudek tak, jak byl vynesena, ježto odpověď berní správy nelze pokládati za dostatečný průkaz po rozumu § 62 (5) zákona o dávce z majetku. Především mluví berní správa o dávce, která se má předepsati žalované straně, tedy ne žalobci. To může, ale nemusí býti omyl a nedopatření. Dále však berní správa připomíná, že dle provisorního výpočtu dávka bude asi kryta nevyplacenými 35.000 Kč a složením dalších 5667 Kč 17 h. Jest tu tedy pouhá možnost nebo pravděpodobnost, která samozřejmě nevylučuje opaku, totiž toho, že dávka naznačeným způsobem dostatečně zajištěna nebude. V tom případě však žalovaní, vyplativše žalobci zbytek pohledávky, ručili by za žalobcovu dávku do výše vyplacené pohledávky, na kteréžto nebezpečí v dovolacím spise právem poukazují. Odvolací soud nevystihl také pravého významu ustanovení odstavce VIII. d) tržní smlouvy ze dne 22. ledna 1920, že zbytek 35.000 Kč kupní ceny, zajištěný na prodaných nemovitostech, ručí kupitelům za to, že prodatel zapraví případnou dávku z přírůstku hodnoty. Lze beze všeho připustiti, že přes toto ustanovení smlouvy ručí také oněch 35.000 Kč za dávku z majetku a z přírůstku na majetku, ale právě proto, že toto zákonné ručení za ony dávky se střetá se smluveným ručením za dávku z přírůstku hodnoty, kteréž, ač jeho předpoklady dosud nebyly prokázány, přece není vyloučeno, mají žalovaní živý zájem na tom, aby 35.000 Kč nebylo započítáno do jistoty za dávku z majetku a z přírůstku na majetku. Ježto s druhé strany požadavek 25.000 Kč vlastně jeho zbytek 18.226 Kč 07 h jest dávno splatným, a zaplacení jeho není zakázáno, i nepodán-li průkaz, že žalobcová dávka z majetku a z přírůstku na majetku jest zaplacená nebo náležitě zajištěna, bylo uložiti žalovaným, aby zaplatili žalobci obmezený peníz 18.226 Kč 07 h s nesporným příslušenstvím, ale jen tehdy, prokáže-li žalobce, že jeho dávka z majetku a z přírůstku na majetku jest zapravena nebo jinak zajištěna. Na žalobci jest, aby si opatřil potřebný průkaz a jím se vykázal žalovaným, kteří jen v tom případě jsou prosti jakéhokoliv ručení. V tom směru jest oprávněna výtku, že odvolací soud vlně posoudil věc po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Dovolací soud položil si otázku, lze-li změnit rozsudky nižších soudů v tento způsob, když žalobce se spokojil se složením 5667 Kč 77 h a žádal jen zaplacení zbytku 12.558 Kč 30 h. K otázce té odpovídá dovolací soud kladně, protože výrok, že žalovaní jsou povinni, zaplatiti žalobci celý omezený peníz proti průkazu, že dávka jest zapravena nebo zajištěna, jest v jejich zájmu a proto nelze tvrditi, že by byl rozsudek k jejich dovolání změněn v jejich neprospěch.